

Brif për konferencë:

Strategjitë e partive politike në maqedoninë e veriut për pjesëmarrje më të madhe të grave në politikë — 2024

Ky doracak është produkt i konferencës me temë “Dhuna ndaj grave në politikë – zgjidhje për pjesëmarrje më të madhe politike të grave”, që u mbajt më 9 shkurt 2024 në Shkup. Ngjarja u organizua nga Fondacioni Westminster për Demokraci (WFD), në partneritet me Institutin për Studime të Komunikimit (ISK) dhe me mbështetjen e Ambasadës Britanike.

Në konferencë, përveç folëses së nderit - deputetes nga Parlamenti i Britanisë së Madhe, znj. Jasmin Qureshi, morën pjesë përfaqësues dhe përfaqësuese të disa partive politike në Maqedoninë e Veriut, së bashku me akademikë, hulumtues/e dhe ekspertë/e të shoqërisë civile. Ngjarja shërbeu si platformë për të diskutuar rolin e financimit të partive politike për rritjen e barazisë gjinore, ndikimin e narrativeve të mediave mbi dhunën ndaj grave në politikë, identifikimin e barrierave ekzistuese në vend, si dhe gjetjen e zgjidhjeve efektive për të forcuar përfaqësimin e grave në politikë.

Qëllimi i këtij brifingu është të shërbejë si një mjet për monitorimin dhe drejtimin e strategjive të ardhshme të partive politike në Maqedoninë e Veriut, drejt pjesëmarrjes më të madhe të grave në politikë.

Gjetjet kryesore të diskutimit

Praktikë pozitive nga Mbretëria e Bashkuar

- ✓ Si rezultat i avokimit nga lëvizja feministe për përfaqësim të barabartë të grave në politikë, dhe vendosjes së kuotave gjinore dhe listave të hapura, në zgjedhjet e vitit 1997 numri i grave në Parlamentin e Mbretërisë së Bashkuar arriti numër dyfish më të lartë;
- ✓ Një masë e rëndësishme e aplikuar është ofrimi i trajnimeve për gratë për përfshirje dhe pjesëmarrje më të madhe në politikë. Njëra nga partitë, për shembull, ofron trajnime në të gjithë vendin, të realizuara nga ekspertë dhe ish-deputetë për të udhëhequr gratë përmes procesit të fushatës, forcimin e aftësive të nevojshme, logjistikë, etj., si dhe një program lidhësi për gratë anëtare, i cili synon të inkurajojë dhe trajtojë gratë për role udhëheqëse;
- ✓ Gratë më shpesh i nënshtrohen shqetësimeve në mediat sociale, për dallim nga burrat, shqetësimi i grave, i cili është kryesisht i natyrës seksuale, paraqet një nga pengesat për përfshirjen e grave në politikë. Prandaj, është e nevojshme të sigurohen kushte në të cilat gratë nuk do të ndjehen të kërcënuara për t'u angazhuar në politikë. Kështu, për shembull, një parti në Mbretërinë e Bashkuar ka një procedurë zyrtare për mbrojtje nga ngacmimi seksual, duke përkrahur qartë hapat dhe kontaktet për raportimin konfidencial dhe mbrojtje nga ngacmimi seksual;
- ✓ Nëse një grua ka një fëmijë për të cilin duhet të kujdeset dhe nuk mund të vijë në parlament për të votuar, në Mbretërinë e Bashkuar ekziston një sistem votimi përmes një ndërmjetësi, përkatësisht, një nga kolegët/et e saj mund të votojë në emër të saj.
- ✓ Prania në rritje e grave në politikë po rezultojnë të jetë veçanërisht e rëndësishme në rritjen e ndërgjegjësimit për tema të caktuara dhe miratimin e ligjeve që janë relevante për gratë

Financimi i partive politike për rritjen e barazisë gjinore

- ✓ Mbështetja financiare është një nga parakushtet që gratë të mund të angazhohen në fushata të ndryshme politike, të jenë aktive dhe të suksesshme. Rolet tradicionale gjinore dhe pritjet shoqërore mund të pengojnë ndjeshëm qasjen e grave në burimet financiare në politikë, ndërsa në disa vende vetë legjislacioni nuk mbështet financimin e pjesëmarrjes politike të grave;

- ✓ Vendosija e kuotave në shumë vende ka kontribuar në rritjen e pjesëmarrjes së grave, por ato nuk janë të mjaftueshme për të siguruar përfaqësim të vërtetë dhe dëgjim të zërit të tyre në politikë;
- ✓ Në shumë vende, financimi i fushatës mbështetet shumë në donacionet private, të cilat mund të favorizojnë kandidatët me pasuri të madhe personale ose qasje në rrjete të pasura politike, fusha ku gratë shpesh janë në disavantazh;
- ✓ Gratë fitojnë mesatarisht më pak se burrat, gjë që mund ta bëjë më të vështirë për to vetëfinancimin e fushatave ose kontributin në partitë politike;
- ✓ Partitë politike kanë më pak mundësi të mbështesin kandidatet femra financiarisht dhe organizativisht, shpesh për shkak të rreziqeve të perceptuara zgjedhore ose paragjyqimeve në lidhje me aftësitë udhëheqëse të grave;
- ✓ Adresimi i këtyre sfidave kërkon një qasje të shumëanshme, duke përfshirë reformimin e ligjeve për financim të fushatës në mënyrë që të barazohen kushtet e lojës, sigurimin e burimeve dhe ndryshimin e qëndrimeve shoqërore ndaj kandidateve femra.

Roli i medias mbi dhunën ndaj grave në politikë

- ✓ Mediat përdorin dhe afirmojnë stereotipet gjinore duke përfshirë pjesëmarrjen e grave në politikë, duke kontribuar kështu në normalizimin e kulturës së dhunës me bazë gjinore,
- ✓ Narrativet antigjinore përfaqësohen gjerësisht në media, që rezultojnë në përhapjen e dezinformatave gjinore që synojnë dëmtimin e reputacionit të politikaneve, denigrimin e personalitetit dhe aftësive të tyre, etj., qëllimi përfundimtar i të cilave është përjashtimi i grave nga diskursi publik;
- ✓ Postimet e raporteve gazetareske në mediat sociale përdoren për të krijuar dhe përhapur dezinformata gjinore dhe janë terren pjellor për gjuhën e urrejtjes dhe ngacmimin me bazë gjinore.
- ✓ Është e nevojshme që mediat të krijojnë dhe plasojnë përmbajtje për të rritur ndërgjegjësimin për efektet negative të dhunës me bazë gjinore dhe të promovojnë parimin e barazisë gjinore.

Gjendjet dhe barrierat për pjesëmarrjen e grave në politikë në Maqedoninë e Veriut

- ✓ Diskriminimi ndaj grave në politikë është ende i pranishëm në vend. Niveli më kritik lokal është aty ku nuk ka kuota gjinore dhe ku ka përfaqësimin më të ulët të grave, me 36.5% këshilltare femra dhe 2.5% kryetare komune femra. Kjo mospërputhje gjinore është e pranishme në të gjitha partitë, si në nivel organizatash partiake komunale, ashtu edhe në organet qendrore të partive;
- ✓ Vitet e fundit, ka pasur një përfaqësim të barabartë të grave, kryesisht për shkak të respektimit të normave ligjore, por jo përfaqësimi të barabartë të grave në partitë politike;
- ✓ Faktorët tradicionalë dhe fetarë ende kanë një ndikim të rëndësishëm në pjesëmarrjen e grave në politikë;

- ✓ Aspektet sociale dhe ekonomike janë thelbësore për hyrjen e grave në politikë, veçanërisht në nivel lokal, me një nga aspektet kryesore për gratë në politikë që është qasja e tyre në burimet financiare;
- ✓ Ekziston nevoja për të punuar në përmirësimin e statuteve partiake, në drejtim të forcimit të pozitës së grave në parti, për shembull me vendosjen e kuotave gjinore në nivele dhe struktura të ndryshme të partisë;
- ✓ Ekziston nevoja për të përmirësuar pozicionin ligjor të forumeve të grave, veçanërisht në aspektin e pavarësisë së tyre financiare;
- ✓ Është e nevojshme të përmirësohet imazhi i partive politike, për të cilën me rëndësi është përfshirja dhe promovimi i grave në politikë, veçanërisht në nivel lokal.

Angazhimet e partive politike

Duke marrë parasysh rolin e tyre për pjesëmarrjen e grave në politikë, partitë politike në Maqedoninë e Veriut në fjalimet e tyre në konferencë shprehën angazhimin e tyre për sigurimin e përfaqësimit dhe pjesëmarrjes më të madhe të grave në politikë. Fjalimet e tyre janë përmbledhur më poshtë:

- ✓ Përfshirja e parimit të barazisë gjinore në politikat dhe programet partiake, si një nga prioritetet e partisë
- ✓ Përcaktimi dhe/ose rritja e kuotave të brendshme gjinore, në kuadër të Statutit të partive nga 40% në 50% në drejtim të përfaqësimit më të madh të grave në të gjitha nivelet e organeve të partisë;
- ✓ Rritja e kuotave gjinore në 50% për përfaqësimin e grave në listat për deputetë;
- ✓ Vendosja e kuotave gjinore për përfaqësim më të madh të grave në pozicione ministore në pushtetin ekzekutiv;
- ✓ Vendosja dhe/ose rritja e kuotave gjinore në 50% për përfaqësimin e grave në zgjedhjet lokale, duke përfshirë edhe postet e kryetarëve të komunave;
- ✓ Krijimi i nismave dhe ndryshimeve për avancimin e legjislacionit. Kështu, disa nga partitë avokojnë për një njësi zgjedhore me lista të hapura, me përfaqësim të barabartë të grave dhe burrave;
- ✓ Pjesëmarrje më e madhe në procesin e marrjes së vendimeve partiake dhe forcimin e pavarësisë financiare të forumeve të grave në parti, si dhe forcimin e rolit të tyre, duke krijuar udhëzime dhe aktivitete strategjike;

- ✓ Inkurajimi i grave të përfshihen në mënyrë aktive në jetën politike dhe ngritjen e kapaciteteve të tyre, përmes trajnimit dhe mentorimit në bashkëpunim me organizata dhe partitë;
- ✓ Promovimi dhe rritja e dukshmërisë së grave në politikë, veçanërisht duke i emëruar ato si mbajtëse të listave të kandidatëve, si dhe promovimi i storjeve të suksesit të grave në politikë;
- ✓ Vendosja e masave për parandalim dhe mbrojtje nga diskriminimi dhe format e ndryshme të dhunës përmes kodit të sjelljes së partisë dhe aktiviteteve parandaluese brenda partisë, me qëllim sigurimin e një mjedisi të sigurt për gratë në parti dhe politikë;
- ✓ Zbatimi i teknikave pozitive të fushatës dhe përdorimi i fjalimeve politike të ndjeshme ndaj gjinisë;
- ✓ Pjesëmarrje më e madhe e anëtarëve meshkuj të partisë në promovimin dhe mbështetjen e barazisë gjinore në parti dhe politikë në përgjithësi;
- ✓ Një pjesë e partive njohin nevojën për një ekuilibër midis jetës profesionale dhe private dhe presionit që është shumë më i madh për gratë në politikë.

Udhëzime të përgjithshme për partitë politike për pjesëmarrje më të madhe të grave në politikë

- ✓ Vlerësimi i jashtëm dhe/ose i brendshëm i dokumenteve, procedurave të partisë, si dhe kulturës brenda partisë nga perspektiva gjinore dhe identifikimi i elementeve dhe praktikave diskriminuese, si dhe vlerësimi i nevojave të grave anëtare të partisë;
- ✓ Institucionalizimi i parimit të barazisë gjinore në partitë politike që nënkupton rishikimin e dokumenteve të brendshme, përfshirë Statutin e partisë, procedurat dhe strukturën e partisë në të gjitha nivelet;
- ✓ Promovimi i demokracisë më të madhe brenda partisë, me gratë që marrin role më thelbësore në vetë partitë politike, përmes vendosjes së kuotave gjinore dhe/ose rritjes së tyre në 50%, në të gjitha organet e partisë;
- ✓ Vendosja e kuotave gjinore prej 50% për gratë kandidate në zgjedhje, përfshirë në nivel lokal, përkatësisht kur nuk sigurohen kuota ligjore gjinore dhe shmangia e përdorimit të kandidateve femra vetëm për plotësimin e vendeve të kandidatëve, për të cilat vlerësohet se do të kenë vota të pamjaftueshme;
- ✓ Zhvillimi i strategjive të partive dhe planeve të veprimit për barazinë gjinore me qëllime të qarta, aktivitete, afate kohore dhe burime të përshtatshme financiare për zbatimin e tyre, si dhe kryerja e monitorimit dhe vlerësimit të detyrueshëm për zbatimin e tyre në praktikë;
- ✓ Mbatja dhe ripërtëritja e rregullt e të dhënave të ndara gjinore në parti, me qëllim monitorimin e tendencave, identifikimin e boshllëqeve të vjetra dhe të reja gjinore dhe vlerësimin e efekteve nga zbatimi i masave të caktuara gjinore;
- ✓ Vendosja dhe/ose forcimi i rolit të forumeve të grave brenda partive, përmes formalizimit të tyre, pavarësi financiare dhe sigurim i pjesëmarrjes aktive të tyre në proceset e vendimmarrjes në nivel të të gjithë partisë;
- ✓ Vendosja e masave për shpërndarjen transparente dhe të barabartë të burimeve brenda partisë, në veçanti për qasjen në burime të nevojshme për të kryer fushata të suksesshme zgjedhore;
- ✓ Sigurimi i dukshmërisë adekuate të grave gjatë fushatave zgjedhore, prania në media, shkëmbimi i ekspertizës, materiale partiake, etj., si dhe mbështetja dhe promovimi i modeleve të rolit të grave brenda partisë;
- ✓ Përdorimi i retorikës së ndjeshme gjinore në nivel partie, e cila nuk bazohet në stereotipet gjinore dhe që mbështet dhe promovon pjesëmarrjen e grave në jetën politike;
- ✓ Zhvillimi i mekanizmave të brendshëm për mbrojtjen e grave dhe promovimi i narrativeve për të nxitur qëndrime pozitive për gratë në politikë;
- ✓ Organizimi dhe zbatimi i trajnimeve të specializuara dhe programeve të mentorimit për gratë për zhvillimin e kapaciteteve, për përgatitjen e kandidaturave, për mbledhjen e fondeve, për paraqitje publike, për drejtimin e një fushate, etj.
- ✓ Vendosja e bashkëpunimit të partneritetit me organizatat, në ngritjen e kapaciteteve për promovimin dhe zbatimin e parimit të barazisë gjinore në kuadër të punës së tyre;
- ✓ Sigurimi i një mjedisi të sigurt për gratë anëtare të partive, nëpërmjet përcaktimit të ndalimeve të qarta për zbatimin e çdo forme të diskriminimit dhe dhunës me bazë gjinore dhe gjuhës së urrejtjes me bazë gjinore dhe sanksionimit të duhur, si dhe me thirrje publike për përmbajtje nga çdo formë e dhunës me bazë gjinore dhe gjuhës së urrejtjes;
- ✓ Vendosje e masave për balancim më të mirë ndërmjet jetës private dhe profesionale, përmes së cilës nuk do të rrezikohet pjesëmarrja e grave në proceset partiake dhe politike. Në këtë drejtim, mund të parashikohen masa si mundësi për pjesëmarrje dhe votimi në mënyrë elektronike ose përmes një ndërmjetësi, ofrimi i ambienteve dhe persona për kujdesin ndaj fëmijëve, përshtatja e ngjarjeve me nevojat e grave, obligime pune fleksibël, etj.
- ✓ Propozimi i ndryshimeve dhe miratimi i legjisllacionit që synon nxitjen e pjesëmarrjes së grave në politikë dhe kushtëzim gjinor për financim publik të partive politike, si Kodi zgjedhor, Ligji për barazi gjinore, Ligji për financimin e partive politike, etj.